

Değerli İstinye Ailesi,
Sayın Okurlarımız,

Kasım 2025 ayına ait 32. sayımızla karşınızdayız. Bu sayımızda da kamu diplomasisi açısından önemli olduğunu düşündüğümüz konuları ele aldık.

İlk konumuz, dünyada Türkçe öğrenimidir. Son yıllarda Türkçeye birçok ülkede ilginin arttığı gözlemlenmektedir. Bu artışta, Yunus Emre Enstitüsü'nün yürüttüğü faaliyetlerin yanı sıra, çok sayıda ülkede televizyonlarda yayımlanan Türk dizilerinin etkisinin büyük olduğu bilinmektedir. Bu yazımızda, Türkçe öğreniminin kamu diplomasisi açısından taşıdığı önemi vurguladık.

İkinci konumuz, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) ve “ortak bir Türk kamu diplomasisinin” uygulanabilirliğidir. 2009 yılında “Türk Keneşi” adı altında, Türkiye'nin öncülüğünde kurulan ve 2022 yılında Türk Devletleri Teşkilatı adıyla yeniden yapılandırılan TDT; bugün Türkiye, Azerbaycan, Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan'ın tam üye, Türkmenistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Macaristan'ın ise gözlemci üye olduğu dinamik bir kurumsal yapı niteliği taşımaktadır. Buna rağmen, ortak bir Türk kamu diplomasisinin inşası açısından kat edilmesi gereken önemli bir mesafenin hâlen bulunduğu da bir gerçektir.

Bir sonraki konumuz ise genellikle üzerinde durulmayan “mizah ve kamu diplomasisi” başlığıdır. Bu bölümde, etkili bir ifade ve ikna aracı olarak mizahın kamu diplomasisinde nasıl kullanıldığını eleştirel bir yaklaşımla değerlendirdik.

Saygılarımızla, iyi okumalar dileriz.
KADAM Yönetim Kurulu

TÜRKÇE: DÜNYAYA SUNULAN BARIŞ MESAJI

Konuşulan dil, bir iletişim aracının ötesinde, bir milletin dış dünyaya gönderdiği bir mesajdır. Dil, milletin görünen yüzü, sesi ve kimliğidir; aynı zamanda dünyaya bakışının, felsefi değer yargılarının ve derin ruhunun da bir yansımasıdır. Meramını anlatmak ve anlaşılacak, hiçbir milletin vazgeçebileceği bir şey değildir. Bu nedenle, dünyada belli "iddiaları" olan milletler kendi dillerinin başkaları tarafından da öğrenilmesine özel önem vermektedirler. Diliniz ne kadar çok bilinir ve kullanılırsa, yumuşak gücünüzün de o ölçüde artması beklenir. Bugün İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Rusça ve Çince gibi belli diller, bu dilleri konuşmayanlar tarafından öğrenilmekte; bu dillerde üretilen bilgiye ulaşım ile uluslararası iletişim ve etkileşim gelişmektedir.

Her dilin bir mesajı vardır. Bu mesaj, cümle yapısından başlayarak kullanılan sözcüklere kadar kendini belli eder. Dünyada kullanılan diller arasında beşinci sırada yer alan Türkçe, Türk ruhunun ve dünyaya bakışının, mantık üzerine kurulu yapısıyla bir düzen ve barış mesajcısı olarak anlaşılmalıdır. Türkçe, zengin ifade gücü, duygusal derinliği ve kültürel çeşitliliğiyle barışçıl iletişim için güçlü bir araçtır. Bu özellikleriyle dünyaya verdiği mesajın çok kıymetli olduğu bir gerçektir.

Yunus Emre Enstitüsü, yurtdışında faal olduğu 69 ülkedeki 93 merkez ile Türk kültürünü ve dilimizi tanıtmaya ve öğretmeye gayret etmektedir. Buna ek olarak Türk dizileri, özellikle Güney Amerika, Asya ve İslam ülkelerinde geniş ilgi görmekte; diziler vasıtasıyla Türkçe öğrenenlerin sayısının hızla arttığı bilinmektedir. Böylece Türkçe önemli bir kamu diplomasisi aracı haline gelmekte ve farklı kültürlerle kurulacak diyalog kolaylaşmaktadır.

Dünyada farklı lehçelerle Türkçe konuşan insan sayısının 250 ila 300 milyon arasında olduğu tahmin edilmektedir. Bu sayı ile Türkçe, dünyada en çok konuşulan beşinci dillerden biridir. Ancak diğer dillerde olduğu gibi, lehçe ve hatta alfabe farklılıkları ortak kullanımı zorlaştırmaktadır. Bu durumu aşmak amacıyla, Türk Devletleri Teşkilatı bünyesindeki Ortak Türk Alfabesi Komisyonu tarafından 2024 yılında Latin temelli ortak bir alfabe kabul edilmiştir. Zaman içinde kullanımın yaygınlaşmasıyla, Türkçe konuşan ülkelerce giderek daha fazla ortak iletişim dili olarak benimsenmiş olacaktır. Bu da Türkçenin dünyaya verdiği duygusal ve felsefi mesajı daha geniş biçimde iletmesini mümkün kılacaktır.

ORTAK TÜRK KAMU DİPLOMASİSİ

1990'ların başında Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Asya jeopolitiğinde önemli gelişmeler yaşandı. Eski özerk Sovyet cumhuriyetleri olan Azerbaycan, Özbekistan, Türkmenistan, Kazakistan ve Kırgızistan bağımsızlıklarına kavuştular. Bu ülkeleri ilk tanıyan devlet Türkiye oldu. 2009 yılında oluşturulan "Türk Keneşi" ile Türk Birliği'nin oluşumu için ilk adım atılmış oldu. 2022 yılındaki zirvede ise birlik "Türk Devletleri Teşkilatı" adını alarak, bundan sonra üye ve gözlemci ülkeler arasındaki iş birliklerini farklı alanlarda hızla güçlendirme yönünde adımlar atmaya başladı. Son yıllarda özellikle kültürel, sosyal ve ekonomik iş birlikleri, tüm taraflar için zaman içinde yeni değerler kazanılmasını mümkün kıldı.

Dünyada Türk algısı uluslararası düzeyde ve bölgelere göre farklılık gösterse de ortak değerlere odaklanan bir söylem aracılığıyla kapsamlı bir kamu diplomasisi kavramı ve yol haritası oluşturmak mümkündür.

Öncelikle “ortak Türk kamu diplomasisi” kavramına açıklık getirmek gerekir. Ortak kamu diplomasisi; birden fazla devletin veya toplumun eşgüdüm içinde uluslararası kamuoyuna yönelik iletişim yürütmesi, kültür diplomasisi faaliyetleri gerçekleştirmesi ve stratejik söylem üretmesi anlamına gelir. Bu model, AB, İskandinav Konseyi veya Frankofoni örneklerine benzese de Türk dünyasının özgün dinamikleri nedeniyle birebir kopyalanamaz.

Türk dünyasının ortak etnik kimliği ve tarihten süzülerek gelen anlatı birliği (efsaneler, Dede Korkut hikâyeleri), farklılıklarıyla birlikte ortak dil, kültür ve sanat değerleri ile ortak millî duygu ve motivasyonlar, güçlü bir “çatı anlatı” oluşturma olanağı sunmaktadır. Bunun ötesinde Türk Devletleri Teşkilatı, TÜRKSOY, TİKA, Yunus Emre Enstitüleri, Türk Akademisi, Türk Kültür ve Miras Vakfı ve Maarif Okulları ortak bir kurumsal altyapı meydana getirmektedir. Bu kurumsallık, ortak Türk kamu diplomasisinin üzerinde yükseleceği bir temel işlevi görecektir. Ayrıca dijital diplomasi araçları üzerinden ortak kamu diplomasisi kampanyalarının yürütülmesi kolaylaşmakta; böylece imaj tahribatını hedefleyen dezenformasyon kampanyalarına karşı hızlı cevap verme imkânı da oluşmaktadır.

Ortak Türk kamu diplomasisinin belirlenmesinde bazı zorlukların da var olduğu unutulmamalıdır. Türk Devletleri Teşkilatı'na üye veya gözlemci statüsü ile dahil olan ülkelerin siyasal sistemleri, politika öncelikleri ve yönelimleri, kamuoyu yapıları ile içinde bulundukları diğer uluslararası ittifaklar farklılık gösterdiği için siyasal açıdan homojen bir kamu diplomasisi anlatısı ve mesajı üretmek güçleşmektedir. Ortak bir yumuşak güç mesajı oluşturmak, TDT ülkelerinin farklı uluslararası konumları bakımından da çeşitli güçlükleri beraberinde getirmektedir.

Tüm bu zorluklara rağmen ortak bir kamu diplomasisi mimarisinin mümkün olduğuna inanılmaktadır. Asıl mesele, bir model oluşturulması ve stratejik kamu diplomasisinin bu model üzerinden yürütülmesidir. Bu modelin öncelikle ağ tabanlı olması ve ortak unsurları vurgulaması önemlidir. Ortak tarih ve kültür değerleri, tüm iletişim araçları kullanılarak dış dünyaya aktarılmalıdır. Modelin etkinliği, merkezi bir yapıya dayanmasa da uygun bir eşgüdüm üzerinden kontrollü biçimde hazırlanmasına ve uygulanmasına bağlıdır. Bu görevin TDT Genel Sekreterliği üzerinden yürütülmesi mümkündür. Kurulacak bir "Türk Kamu Diplomasisi Hazırlama ve İcra Konseyi" de bu düşüncenin bir parçası olabilir. Böylece, ortak temaların ve bir "Türk markasının" parametrelerinin belirlenmesi için disiplinler arası bir yaklaşımla eşgüdümlü bir hazırlık yürütülebilir; stratejilerin kısa, orta ve uzun vadelerde uygulanmasına yönelik çalışmalar da bu çerçevede gerçekleştirilebilir. Öncelikle hazırlanacak "strateji belgesinin" tüm taraflarca benimsenebilir bir yapı ve içerikle tartışmaya açılması gerekmektedir.

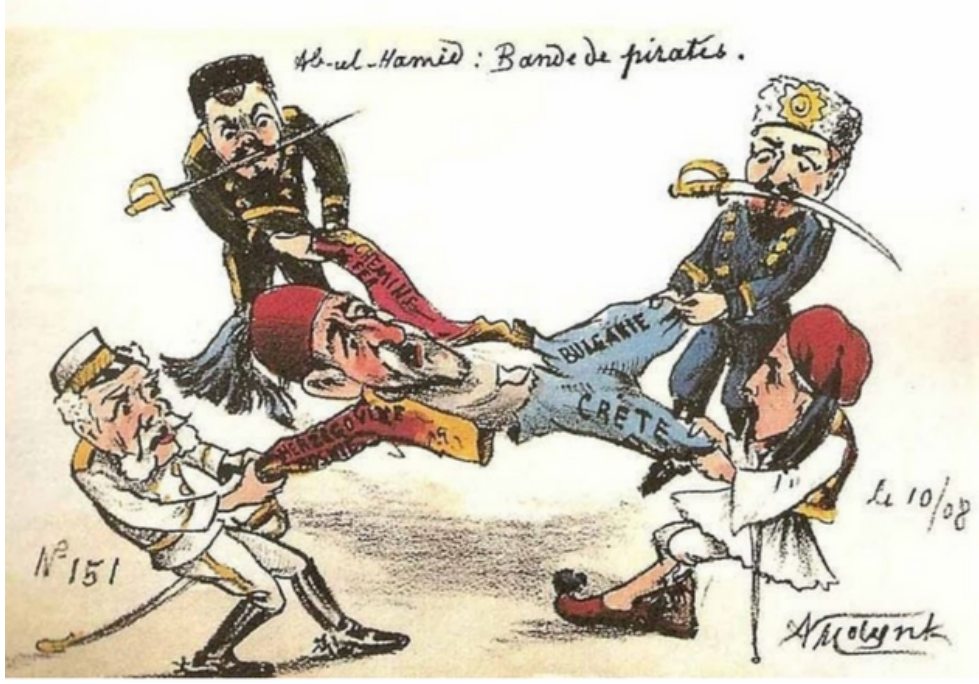
Sonuç olarak, Ortak Türk Kamu Diplomasisinin hayata geçirilmesi için güçlü bir siyasi irade, profesyonel hazırlık süreçleri ile üye ve gözlemci ülkelerin çıkarlarını ve farklılıklarını göz ardı etmeyen; dengeli, kültür odaklı, eğitim, bilim, insan hakları ve küresel sorunlara yönelik yaklaşımlar gereklidir. Kapsayıcı ve etkin bir kamu diplomasisinin Türk Dünyası için bir gereklilik olduğu ve gelişmekte olan TDT'nin bu işlevi üstlenebilecek konumda bulunduğu düşünülmektedir.

MİZAH VE KAMU DİPLOMASİSİ

Mizah, kamu diplomasisinde ikna edici ve mesajı kısa yoldan iletme özelliğine sahiptir. Karikatür ise bir düşüncenin ya da bir olayın komik yönlerini ön plana çıkararak eleştirel bir yorumlama imkânı sunan; insanları güldürürken düşündürmeyi hedefleyen bir mizah türüdür. Karikatürlerde özellikle siyasi, sosyal, toplumsal ve ekonomik olaylar, çizimler ve kısa ifadeler aracılığıyla özetlenmekte ve bu yönüyle karikatür sıkça kullanılan bir iletişim aracı hâline gelmektedir.

Mizahı ve özellikle karikatürleri, alıcılar üzerinde belirli bir etki yaratmak amacıyla kullanan aktörlerin bunu stratejik amaçlarla yaptıkları açıktır. Devletler ve onlar adına hareket eden vekil aktörler, tartışmalı uluslararası olayları mizah kalıbı içinde amaçsal yorumlarla kamuoylarına sunmaktadır. Burada asıl hedef yalnızca güldürmek değil; düşündürmek ve arzu edilen istikamette algıları yönlendirmektir. Temel amaç ise çıkarların korunması ve pekiştirilmesidir. Mizah, eğlence örtüsü altında basit, akılda kalıcı ve kamuoyunun ilgisini çekecek nitelikte ciddi mesajlar içermektedir. Bu yönüyle, hakikat sonrası çağda algıları dezenformasyon yöntemleriyle şekillendirmeyi kolaylaştıran bir kamu diplomasisi aracı niteliği taşımaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyılında, Türk devletinin parçalanması amacıyla Avrupa devletlerinin yürüttüğü çabalar dönemin karikatürlerine de yansımış ve böylece Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılış arifesinde olduğu algısı zihinlere kazınmıştır. Bu süreçte Padişah II. Abdülhamid özellikle bir "hasım modeli" olarak seçilmiş; karikatürlerin çizgilerinde "çirkin ve cani" (Kızıl Sultan) ya da "zavallı" bir "canavar" olarak tasvir edilmiştir. Bu karikatürlerin, Türkiye'yi yıkmaya niyetlenen Avrupalı güçlerin kendi kamuoylarından destek sağlamayı hedefledikleri; aynı zamanda Osmanlı kamuoyunu da ümitsizliğe sevk eden bir işlev üstlendikleri açıktır.

Ortada Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'i resmeden bu karikatür, Bağdat Demiryolu için baskı yapan Almanya'nın, Osmanlı'dan tamamen kopma mücadelesindeki Bulgaristan'ın, Girit'i ele geçirmeye çalışan Yunanistan'ın ve Bosna-Hersek'in politikalarını göstermektedir. (1890)

Bu da Osmanlı'nın parçalanışı...

Diğer bir örnek ise Türkiye'nin günümüzdeki Avrupa macerasıyla ilgilidir. Türkiye Cumhuriyeti, 1957 yılında altı üye ülke tarafından kurulan "Ortak Pazar"a 1963 yılında "Ortak Üye" olmak üzere başvurmuş ve 1 Aralık 1964'te yürürlüğe giren Ankara Antlaşması ile bu statü resmen kabul edilmiştir.

Avrupa, Türkiye'ye patinaj yaptırıyor...

Kasım 1970 tarihli Katma Protokol, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) arasında imzalanan ve 1964 tarihli Ankara Antlaşması'nın uygulanmasına yönelik önemli bir adımdır. Bu protokol, Gümrük Birliği'ne geçişi, sanayi ve tarım ürünlerinin serbest dolaşımını, Türkiye'nin kalkınmasını hızlandırmayı ve işgücünün serbest dolaşımı için hazırlık yapmayı öngören "Geçiş Dönemi"ni başlatmıştır. Ancak ilerleyen yıllarda Avrupa, Türkiye'yi kendi saflarına kabul etmemek için çeşitli engelleyici yöntemlere başvurmaya başlamıştır.

1.12.1986 tarihinde yürürlüğe girmesi gereken “Türk işçilerinin Avrupa’da serbest dolaşımı”, 1970’te alınan kararın “bağlayıcı olmadığı” gerekçesiyle uygulanmadı. Ardından Türkiye, 14 Nisan 1987’de tam üyelik için resmî başvurusunu yaptı; ancak bu başvuru kabul edilmedi ve Türkiye sonrasında çeşitli biçimlerde bir “reddiye” politikasına maruz bırakıldı. 1995’te Türkiye’nin Avrupa Gümrük Birliği’ne girmesi, tam üyeliğe gidişte bir başlangıç olarak değerlendirildi. 1999 Helsinki Zirvesi’nde Türkiye’ye “aday ülke” statüsü verildi ve böylece yeni bir aşamaya geçildi. 2004’te Türkiye’nin AB müktesebatını üstlenmesi için müzakerelerin başlatılması kararlaştırıldı ve 2005’te müzakereler başladı. Ancak bu süreç, başladığı gibi kısa süre içinde bloke edildi. Bugüne kadar 35 fasılın yalnızca biri açıldı ve geçici olarak kapatıldı. Kısacası AB, süreci uzatmak için adeta “topu taca atmanın” her yolunu kullanmaktadır.

Her yıl Brüksel tarafından yayımlanan Türkiye İlerleme Raporlarında, Türkiye’nin müktesebatı üstlenme konusunda üzerine düşeni samimiyetle yerine getirmesine rağmen ağır eleştirilere maruz kaldığı görülmektedir. 1993 Kopenhag Zirvesi’nde kabul edilen ve insan hakları ile azınlık haklarına odaklanan “Kopenhag Kriterleri’ne” uyum sağlamadığı gerekçesiyle Türkiye, AB üyeliğine uygun olmamakla suçlanmakta, Türk vatandaşlarına vizesiz seyahat imkânı tanınmamakta ve müzakere süreci ilerletilmemektedir. Günümüzde ise Türkiye’nin AB üyeliğinin gerçekleşebileceğine inananların sayısı belirgin biçimde azalmıştır.

HUMOUR AND PUBLIC DIPLOMACY

Humour has the capacity to convey messages persuasively and succinctly in the field of public diplomacy. Caricature is a form of humour that highlights the comical aspects of an idea or event and offers a critical interpretation, aiming to make people laugh while also prompting reflection. In cartoons, significant political, social, societal, economic and similar events are summarised through drawings and brief statements. In this form, they constitute a widely used tool.

Those who employ humour—and cartoons in particular—to generate a certain effect on audiences undoubtedly do so for strategic purposes. States and the proxy actors acting on their behalf present controversial international events to their publics through purposeful interpretations framed in humour. The fundamental issue here is not merely to amuse but to encourage reflection and guide perceptions in the desired direction. The principal aim is to safeguard and consolidate interests.

Under the guise of entertainment, humour conveys simple, memorable, straightforward yet serious messages capable of attracting public attention. In this respect, it serves as a public diplomacy instrument that facilitates the shaping of perceptions through disinformation methods in the post-truth era.

During the final century of the Ottoman Empire, the efforts of European states to dismantle the Turkish state were reflected in the caricatures of the period, embedding in the public consciousness the notion that the Empire was on the verge of collapse. In these caricatures, Sultan Abdulhamid II was deliberately depicted as an “enemy model,” consistently portrayed as an “ugly and cruel” (the “Red Sultan!”), “pitiful” “monster.” It is evident that these caricatures functioned both to secure support from the public opinions of European powers intent on destroying Türkiye and to drive the Ottoman public into despair.

Another example concerns Türkiye’s contemporary European endeavour. The Republic of Türkiye applied to become an “Associate Member” of the “Common Market,” founded in 1957 by six member states, in 1963, and this status was approved with the Ankara Agreement, which entered into force on 1 December 1964.

The Additional Protocol of November 1970, signed between Türkiye and the European Economic Community (EEC), marked a significant step in implementing the 1964 Ankara Agreement. This protocol launched the “Transition Period,” envisaging the move towards a Customs Union, the free circulation of industrial and agricultural products, the acceleration of Türkiye’s development, and preparations for the free movement of labour. However, Europe subsequently resorted to various obstructive measures to avoid admitting Türkiye into its ranks.

The provision on the “free movement of Turkish workers in Europe,” scheduled to enter into force on 1 December 1986, was not implemented on the grounds that the 1970 decision was “not binding.” On 14 April 1987, Türkiye submitted its official application for full membership. After this application was rejected, Türkiye faced various forms of a continued “policy of refusal.” In 1995, Türkiye joined the European Customs Union, a step regarded as the starting point toward full membership. At the 1999 Helsinki Summit, Türkiye was granted “candidate country status,” marking a new phase. In 2004, it was decided to launch negotiations for Türkiye to adopt the EU acquis, and these negotiations began in 2005. However, they were blocked almost immediately. To date, only one of the 35 chapters has been opened and provisionally closed. In short, the EU is employing every means to “kick the ball out of bounds.”

In the Türkiye Progress Reports published annually by Brussels, Türkiye faces heavy criticism despite sincerely fulfilling its obligations in adopting the acquis. Türkiye is accused of being unsuitable for EU membership on the grounds that it has not complied with the “Copenhagen Criteria,” adopted at the 1993 Copenhagen Summit and centred on human rights and minority rights. Turkish citizens are not granted visa-free travel, and the negotiations do not proceed. Today, very few people still believe that Türkiye’s EU accession is attainable.

HUMOR UND PUBLIC DIPLOMACY

Humor besitzt die Fähigkeit, Botschaften in der öffentlichen Diplomatie überzeugend und prägnant zu vermitteln. Die Karikatur ist eine Form des Humors, die darauf abzielt, Menschen zum Lachen zu bringen und zugleich zum Nachdenken anzuregen, indem sie die komischen Aspekte einer Idee oder eines Ereignisses hervorhebt und eine kritische Interpretation bietet. In Karikaturen werden wichtige politische, soziale, gesellschaftliche, wirtschaftliche und andere Ereignisse durch Zeichnungen und kurze Aussagen zusammengefasst. In dieser Hinsicht stellen sie ein häufig genutztes Instrument dar.

Diejenigen, die Humor – insbesondere Karikaturen – einsetzen, um eine bestimmte Wirkung auf ihr Publikum zu erzielen, tun dies zweifellos aus strategischen Gründen. Staaten und die in ihrem Auftrag handelnden Stellvertreter präsentieren der Öffentlichkeit kontroverse internationale Ereignisse mit zweckgerichteten Interpretationen in humoristischer Form. Dabei geht es nicht nur darum, Menschen zum Lachen zu bringen, sondern sie zum Nachdenken anzuregen und ihre Wahrnehmung in die gewünschte Richtung zu lenken. Das zentrale Ziel besteht darin, Interessen zu schützen und zu festigen.

Unter dem Deckmantel der Unterhaltung vermittelt Humor einfache, einprägsame, klare und dennoch ernsthafte Botschaften, die die Aufmerksamkeit der Öffentlichkeit auf sich ziehen. In diesem Sinne ist er ein Instrument der öffentlichen Diplomatie, das in der Post-Wahrheits-Ära die Formung von Wahrnehmungen durch Desinformationsmethoden erleichtert.

Im letzten Jahrhundert des Osmanischen Reiches spiegelten die Bemühungen der europäischen Staaten, den türkischen Staat zu zerschlagen, sich in den Karikaturen der Zeit wider und verankerten die Vorstellung, dass das Osmanische Reich am Rande des Zusammenbruchs stand. Sultan Abdülhamid II. wurde dabei gezielt als „Feindbild“ gewählt; alle Karikaturen stellten ihn als „hässliches und grausames“ („Roter Sultan!“), „erbärmliches“ „Monster“ dar. Es ist offensichtlich, dass diese Karikaturen sowohl darauf abzielten, die öffentliche Meinung der europäischen Mächte, die die Türkei zerstören wollten, für sich zu gewinnen, als auch die osmanische Bevölkerung in Verzweiflung zu stürzen.

Ein weiteres Beispiel betrifft das heutige europäische Kapitel der Türkei. Die Republik Türkei beantragte 1963 die Aufnahme als „assoziiertes Mitglied“ in den 1957 von sechs Mitgliedstaaten gegründeten „Gemeinsamen Markt“, und dieser Status wurde mit dem Ankara-Abkommen anerkannt, das am 1. Dezember 1964 in Kraft trat. Das Zusatzprotokoll vom November 1970, das zwischen der Türkei und der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft (EWG) unterzeichnet wurde, stellte einen wichtigen Schritt bei der Umsetzung des Ankara-Abkommens von 1964 dar. Dieses Protokoll leitete die „Übergangsphase“ ein, die den Übergang zu einer Zollunion, den freien Verkehr von Industrie- und Agrarprodukten, die Beschleunigung der wirtschaftlichen Entwicklung der Türkei und die Vorbereitung auf die Freizügigkeit von Arbeitskräften vorsah. Europa begann jedoch in der Folge, verschiedene behindernde Maßnahmen anzuwenden, um die Aufnahme der Türkei in seine Reihen zu verhindern.

Die „Freizügigkeit türkischer Arbeitnehmer in Europa“, die am 1. Dezember 1986 in Kraft treten sollte, wurde mit der Begründung nicht umgesetzt, die 1970 getroffene Entscheidung sei „nicht bindend“. Am 14. April 1987 stellte die Türkei ihren offiziellen Antrag auf Vollmitgliedschaft. Nachdem dieser Antrag abgelehnt worden war, sah sie sich in der Folge mit einer Politik der „Ablehnung“ in unterschiedlichen Formen konfrontiert. 1995 trat die Türkei der Europäischen Zollunion bei, und dieser Schritt wurde als Beginn des Weges zur Vollmitgliedschaft betrachtet. Auf dem Gipfel von Helsinki 1999 wurde der Türkei der „Status eines Beitrittskandidaten“ zuerkannt, womit eine neue Phase begann. 2004 wurde beschlossen, Verhandlungen über die Übernahme des EU-Acquis durch die Türkei aufzunehmen, und diese Verhandlungen begannen 2005. Sie wurden jedoch nahezu unmittelbar blockiert. Bis heute wurde lediglich eines der 35 Kapitel eröffnet und vorläufig geschlossen. Kurz gesagt, die EU nutzt sämtliche Möglichkeiten, um „den Ball ins Aus zu schießen“.

In den jährlich von Brüssel veröffentlichten Fortschrittsberichten zur Türkei wird das Land stark kritisiert, obwohl es sich aufrichtig um die Übernahme des Acquis bemüht. Der Türkei wird vorgeworfen, für eine EU-Mitgliedschaft ungeeignet zu sein, da sie die auf dem Gipfel von Kopenhagen 1993 verabschiedeten „Kopenhagener Kriterien“, die sich auf Menschenrechte und Minderheitenrechte konzentrieren, nicht erfülle. Türkischen Staatsbürgern wird keine visumfreie Einreise gewährt, und die Verhandlungen werden nicht fortgeführt. Heute glauben nur noch sehr wenige Menschen, dass die Türkei der EU beitreten kann.

HUMOUR ET DIPLOMATIE PUBLIQUE

L'humour a la capacité de transmettre des messages de manière persuasive et concise dans le cadre de la diplomatie publique. La caricature est une forme d'humour qui vise à faire rire tout en faisant réfléchir, en mettant en évidence les aspects comiques d'une idée ou d'un événement et en proposant une interprétation critique. Les dessins humoristiques utilisent des illustrations et de courtes formulations pour résumer des événements politiques, sociaux, sociétaux, économiques ou autres. À ce titre, ils constituent un outil fréquemment utilisé.

Ceux qui recourent à l'humour – et en particulier aux caricatures – pour produire un certain effet sur leur public le font sans aucun doute à des fins stratégiques. Les États et les acteurs agissant en leur nom présentent au public des événements internationaux controversés accompagnés d'interprétations intentionnelles sous forme humoristique. L'objectif principal n'est pas simplement de faire rire, mais bien de faire réfléchir et d'orienter les perceptions dans la direction souhaitée. Il s'agit avant tout de protéger et de renforcer les intérêts.

Sous couvert de divertissement, l'humour véhicule des messages simples, mémorables, directs et pourtant sérieux, qui attirent l'attention du public. Il constitue ainsi un instrument de diplomatie publique facilitant la formation des perceptions à travers des méthodes de désinformation à l'ère de la post-vérité. Au cours du dernier siècle de l'Empire ottoman, les efforts des États européens pour démanteler l'État turc se sont reflétés dans les caricatures de l'époque, renforçant l'idée d'un Empire ottoman au bord de l'effondrement. Le sultan Abdülhamid II y a été spécifiquement choisi comme « modèle ennemi » ; toutes les caricatures le représentaient comme un « monstre » « laid et cruel » (le « Sultan rouge »), ainsi que « pitoyable ». Il est clair que ces caricatures visaient à obtenir le soutien des opinions publiques des puissances européennes déterminées à détruire la Turquie, tout en plongeant en même temps la population ottomane dans le désespoir.

Un autre exemple concerne l'actuel parcours européen de la Turquie. La République de Turquie a demandé en 1963 à devenir « membre associé » du « Marché commun », créé en 1957 par six États membres, et ce statut a été confirmé par l'Accord d'Ankara, entré en vigueur le 1er décembre 1964.

Le protocole additionnel de novembre 1970, signé entre la Turquie et la Communauté économique européenne (CEE), a constitué une étape importante dans la mise en œuvre de l'Accord d'Ankara de 1964. Ce protocole a inauguré la « période de transition », qui prévoyait la mise en place d'une union douanière, la libre circulation des produits industriels et agricoles, l'accélération du développement de la Turquie et la préparation à la libre circulation de la main-d'œuvre. Cependant, l'Europe a ensuite commencé à recourir à diverses méthodes obstructives afin d'empêcher la Turquie de rejoindre ses rangs.

Elle n'a pas appliqué la « libre circulation des travailleurs turcs en Europe », qui aurait dû entrer en vigueur le 1er décembre 1986, au motif que la décision prise en 1970 n'était « pas contraignante ». Le 14 avril 1987, la Turquie a présenté sa demande officielle d'adhésion pleine et entière. Après le rejet de cette demande, elle s'est trouvée confrontée à une politique de « refus » sous diverses formes. En 1995, la Turquie a intégré l'Union douanière européenne, et cette étape a été considérée comme un début du chemin vers l'adhésion. Au sommet d'Helsinki de 1999, la Turquie s'est vu accorder le « statut de pays candidat », ouvrant ainsi une nouvelle phase. En 2004, il a été décidé d'engager les négociations pour l'adoption de l'acquis communautaire par la Turquie, et celles-ci ont débuté en 2005. Toutefois, elles ont été bloquées dès leur lancement. À ce jour, un seul des 35 chapitres a été ouvert puis provisoirement clôturé. En bref, l'UE utilise tous les moyens pour « mettre la balle hors du terrain ».

Dans les rapports annuels de progrès sur la Turquie publiés par Bruxelles, la Turquie est fortement critiquée, alors même qu'elle s'efforce sincèrement d'adopter l'acquis communautaire. Elle est accusée de ne pas répondre aux « critères de Copenhague », adoptés lors du sommet de 1993 et centrés sur les droits de l'homme et les droits des minorités. Les citoyens turcs ne bénéficient pas de l'exemption de visa et les négociations ne progressent pas. Aujourd'hui, très peu de personnes croient encore que la Turquie puisse devenir membre de l'UE.

Değerli okurlarımız, kadam.istinye.edu.tr adresli web sayfamızı da izlemenizi ve eleştirilerinizi kadam@istinye.edu.tr adresimize iletmenizi istirham ediyoruz.